

GIDS

ICONOGRAM TEKENEN DEEL I
de Planeettekens

Yvonne LC Jonkers

Eindelijk een Gids voor het Iconogram Teken !!!

Deze leidraad over het Dynamisch Teken van de Sterren- en Planeettekens, belicht de basisstappen die leiden naar het ontwerpen van een Iconogram. Aanleiding is de vraag van geïnteresseerden hoe zij deze kunstzinnige oefen- en onderzoeksweg zelf kunnen bewandelen. Ik hoop met dit schrijven de grondbeginselen te verhelderen en de tekenaar praktische handvaten aan te reiken. Voor meer info zie > antroposofie.online/iconogramprojecten <

Dynamisch tekenen van de Kosmische tekens

Een iconogram wordt opgebouwd uit de kosmische tekens van Sterren en Planeten. Het tekenen van de tekens begint met het zogeheten dynamisch lijntekenen. Deze inlevende techniek kan op verschillende manieren en vanuit verschillende thema's beoefend worden.

Bij het iconogram tekenen gaat het om het tot leven brengen van de vastgelegde tekens van op aarde inwerkende, kosmische scheppingskrachten.

Regulier worden de vaste sterren (Zodiac / Dierenriem / Sterrenbeelden) en de in beweging zijnde Planeten (Saturnus, Jupiter, Mars, Venus en Mercurius, en Maan en Zon) in herkenbare symbolen en kleuren weergegeven.

Bij het tekenen van een iconogram ontstaan de tekens op een organische manier door het herhalen van de bewegingen die het teken vertolkt.

Dit ondersteunt het proces van inleven bij de tekenaar terwijl de tekens zelf uit hun starheid worden bevrijd en verlevendigd. We laten het lijnenspel opdoemen en geleidelijk tevoorschijn komen, zodat het kan groeien. Je kunt ervaren wanneer het teken tot leven komt en tot de ziel gaat spreken. Dat is het moment dat het lijnenspel als het ware wil gaan ademen, zodat dieper kleurende hoofdbewegingen aksent kunnen gaan krijgen en de licht aangezette bewegingen, als sporen transparant zichtbaar blijven.

Meerdere tekens in een iconogram kunnen (afhankelijk van het thema) samenwiegend in een compositie tot ordening worden gebracht en tenslotte kunstzinnig worden uitgewerkt. Bij dit innerlijk luisterend proces worden zowel inzicht, sensitiviteit als subtiel handelen aangesproken.

Er ontstaat een binnenruimte voor meditatieve verstillings.

Concreet gezien vertelt een iconogram een verhaal over de kosmische kwaliteiten die in of rond een thema werkzaam zijn en een herkenbaar kleur-lijnenspel zichtbaar maken. De mate van het laten stollen tot vaste vorm is afhankelijk van het gekozen thema en het handschrift van degene die tekent.

Hoe het Begon

In het najaar van 2022 kreeg ik het idee om kunstzinnig met de Ritmen van de Grondsteenspreuk van Rudolf Steiner te werken.

Ieder ritme wordt op een van de weekdays gemediteerd. Ik vroeg me af of er een verband bestaat tussen het Planeetteken van de dag en het daarbij horende ritme en deed verrassende ontdekkingen bij het spreken van een ritme en het tegelijkertijd tekenen van de bewegingen van het teken.

Hierbij een voorbeeld van het Mercuriusteken ontstaan uit het Woensdagritme, het eerste ritme in de Grondsteenspreuk.

afb.1

Geest-herinneren

Het eigen Ik in het Godes-ik Wezend wordt

Geest-bezinnen

Het eigen Ik met het Wereld-ik Verenen

Geestes-schouwen

Aan het eigen Ik voor een vrij willen Schenken.

afb.2

Opbouw van de tekening :

*Openen met de Cirkel rechtsom.

*Bij 1 links opwaarts - 2 rechts zijwaarts - 3 links opwaarts - 4 recht naar beneden - 5 'vleugel' links schuin omhoog - 6 binnencirkel schuin naar beneden - 7 'vleugel' schuin rechts naar beneden tot 1 - waarna de weg opnieuw kan worden gegaan.

*Uiteindelijk afsluiten met de Cirkel linksom.

Verbonden met het Woensdagritme :

*1,2,3,4 bij 'Geest-...'

*5,6 bij 'Het eigen Ik .. Het eigen Ik .. Aan het eigen Ik .. '

*7 bij de werkwoorden 'Wezend wordt, Verenen, Schenken'.

(De Mercuriusbeweging wordt doorgaans langs andere wegen opgebouwd, bijvoorbeeld vanuit de bewegingen van het esculaapteken of de lemniscaat.)

DE PLANEETTEKENS

De kwaliteiten van de Planeten zijn verbonden met ons gevoelsleven. Zij bewegen als verschillende stemmingen door het zieleleven van de mens en worden vanuit verschillende bewegings-impulsen getekend. De tekens kunnen vanuit de cirkel- of ovaal beweging ontstaan (zoals bij een Grondsteenritme), maar doorgaans is de stromende LEMNISCAAT BEWEGING de meest organische weg.

SATURNUS

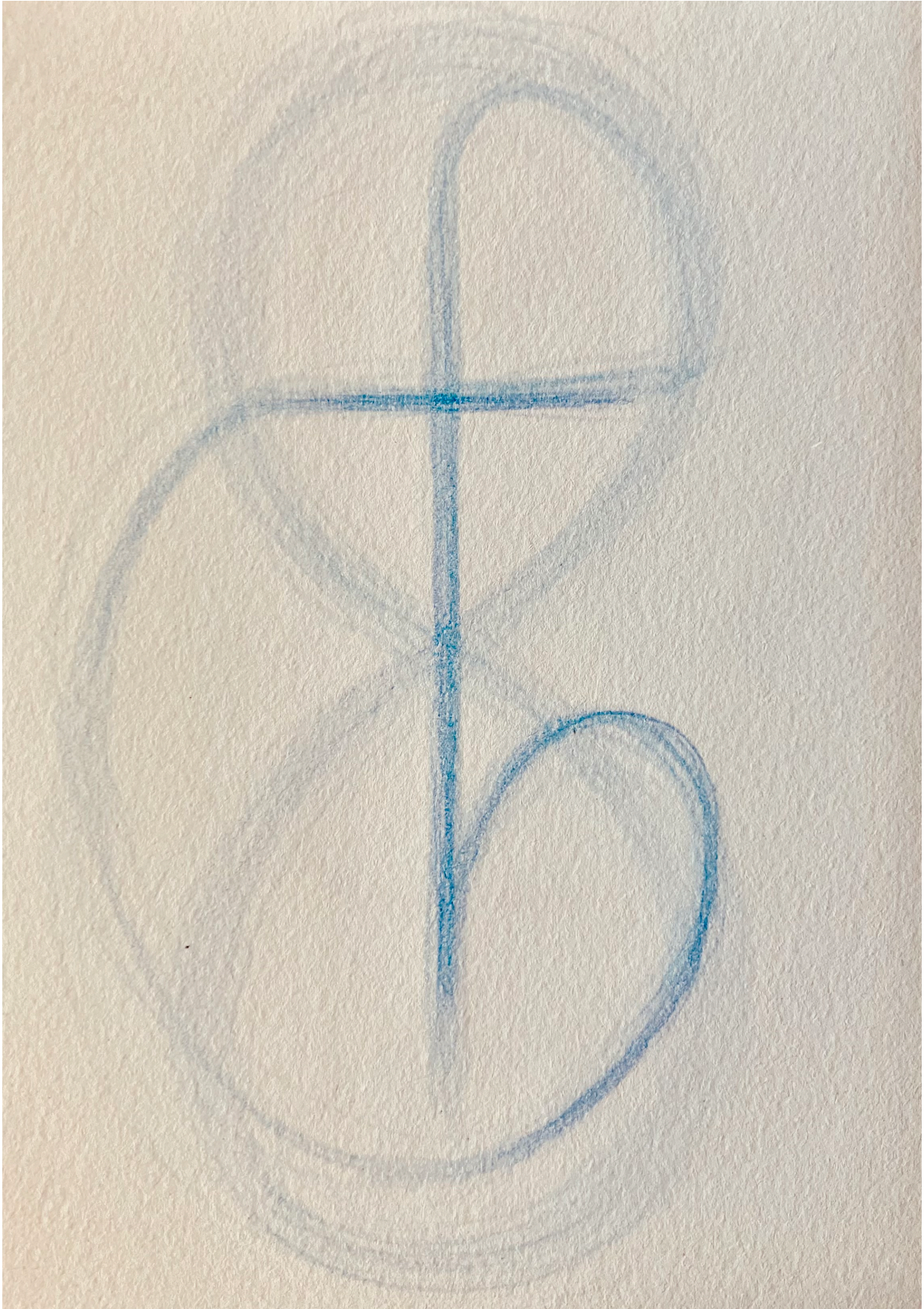
De lemniscaat stroomt langzaam. Saturnus heeft alle tijd en is in volle ernst en zeer nauwgezet, betrokken bij wat er gebeurt.

**Vanuit de lemniscaat ontstaat de van de hemel naar de aarde gaande, verticale beweging in de zielsstemming van de U (fonetisch OE).*

**Hierna volgt de kromme beweging (oerwortel) in de rechterhelft van de onderste lemniscaatlus, die naar beneden is gericht.*

**Links buitenom naar boven, slaat de beweging horizontaal rechts af en kruist de verticaal beweging.*

**Een kleine bocht omhoog naar middenboven brengt de beweging weer terug naar het begin van het teken van de oeroude Planeet Saturnus.*

afb. 3

JUPITER

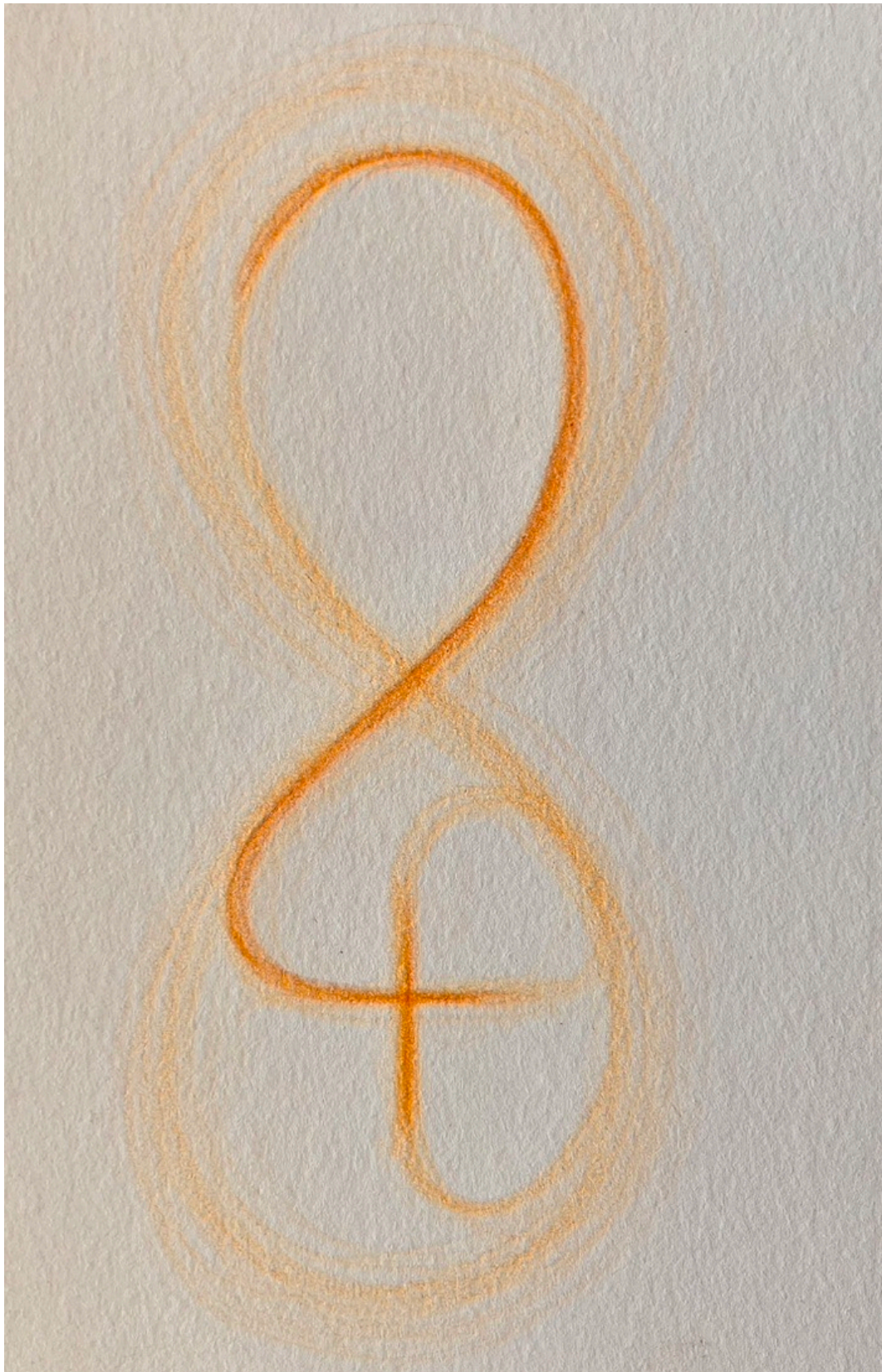
Ook Jupiter kan uit de lemniscaat ontstaan, waarbij de beleving ons leidt naar de opgerichte, verticale kwaliteit. Vanuit zijn hoge wijsheids-standpunt overziet Jupiter koninklijk zijn koninkrijk en regeert hij met vaste hand.

**In de stromende lemniscaat volgt de beweging van het Jupiterteken de lemniscaatstroom, vanaf linksboven, in een groots omvattend gebaar. De beweging lijkt op hoofd en hals van een sierlijk statige zwaan.*

**Eenmaal door het kruispunt heen, bewegen we horizontaal rechtsaf, door het midden van de onderste lus.*

**Daarna in korte boog naar boven om tot slot verticaal richting de aarde te wijzen. De aardse 4 is hiermee gegrondvest.*

**De beweging door de onderste lus gaat rechts omhoog naar het kruispunt en stroomt getrouw door naar boven, waar het souvereine begin van de Jupiter-beweging (welke ook als een 2 herkenbaar is) in volle glorie opnieuw kan worden opgepakt.*

afb. 4

MARS

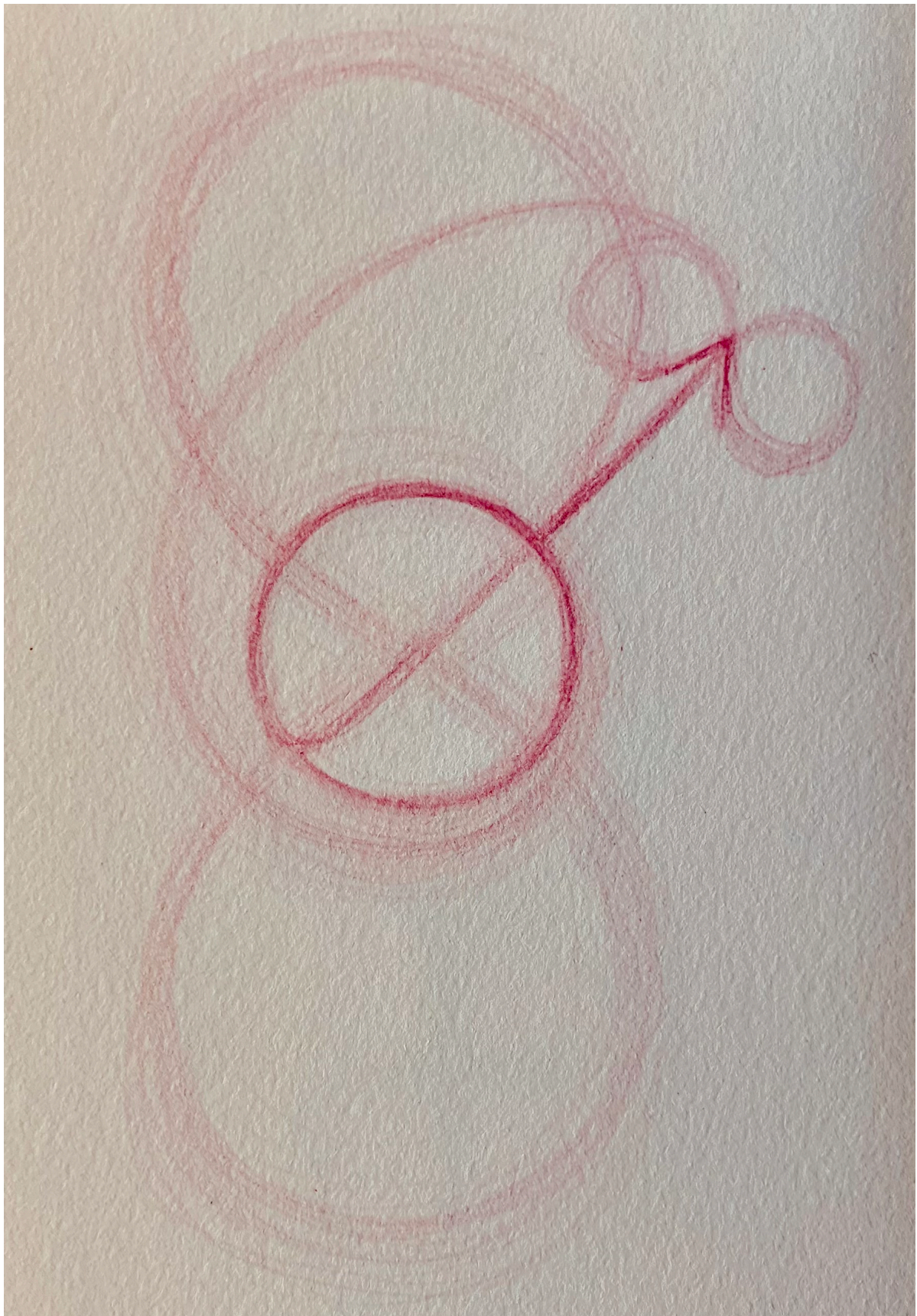
Wanneer de lemniscaat tussen boven en beneden krachtig doorstroomt kan de Marsbeweging op verschillende plaatsen ontstaan.

**Bijvoorbeeld rond het kruispunt (de keuze hangt samen met het thema).*

**Eerst gaat de beweging rondom in de zonnecirkel beweging.*

**Dan door het midden schuin-rechts naar boven. De punt van de doelgerichte pijl ontstaat vanuit een schuine, kleine lemniscaat beweging.*

**Totdat kordaat wordt besloten om weer terug te keren naar de cirkel en de gegane weg nogmaals te bekrachtigen.*

afb. 5

VENUS

Planeet Venus staat bekend als de morgen- en avondster. Zij beweegt dichtbij de Zon. Evenals het Marsteken kan de beweging van het Venusteken vanuit de lemniscaat, op verschillende plaatsen ontstaan.

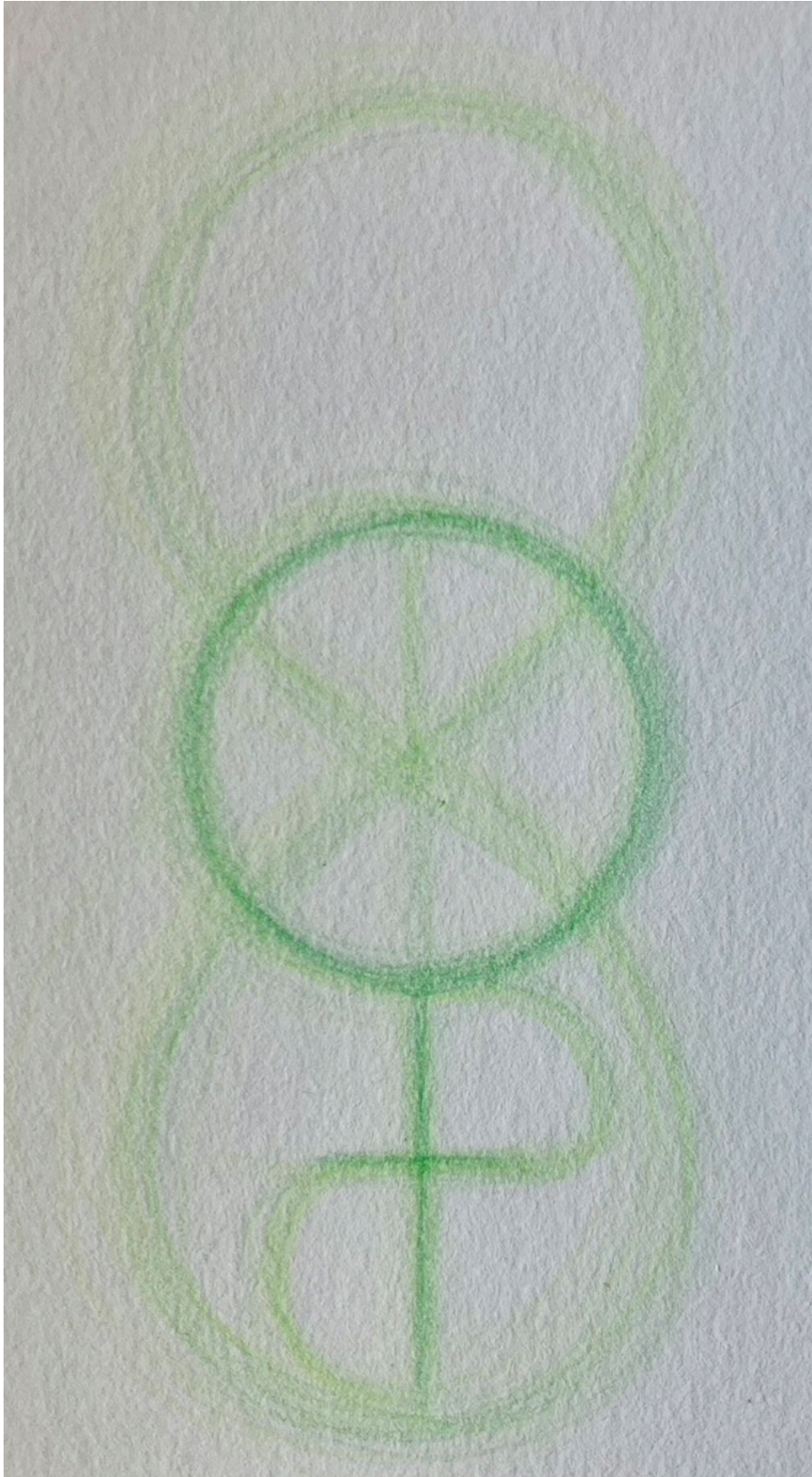
**Als de keuze valt op de cirkelbeweging rond het kruispunt van de lemniscaat, kan de verzorgende en voorwaardenscheppende kwaliteit van Venus, die aarde-verbonden is, van bovenaf door de cirkel naar beneden worden geleid.*

**Daarna kan het aardeteken in de onderste lus van de lemniscaat grondvesten (zoals bij de 4 in het Jupiterteken). Eerst verticaal gericht.*

**Dan volgt via een kleine boog de kruisende horizontale beweging.*

**Van hieruit wordt de weg naar de cirkelbeweging in het midden, links- of rechtsom, weer teruggevonden.*

**Mogelijke toevoeging : door vanuit de cirkel omtrek naar binnen en naar buiten te spiralen, wordt de ontvangende- en schenkende kwaliteit van Venus beleefbaar.*

afb. 6

MERCURIUS

De beweeglijke lichtheid van Mercurius en de kwaliteit van het verbindende, komen vrijwel vanzelf uit de lemniscatische beweging voort.

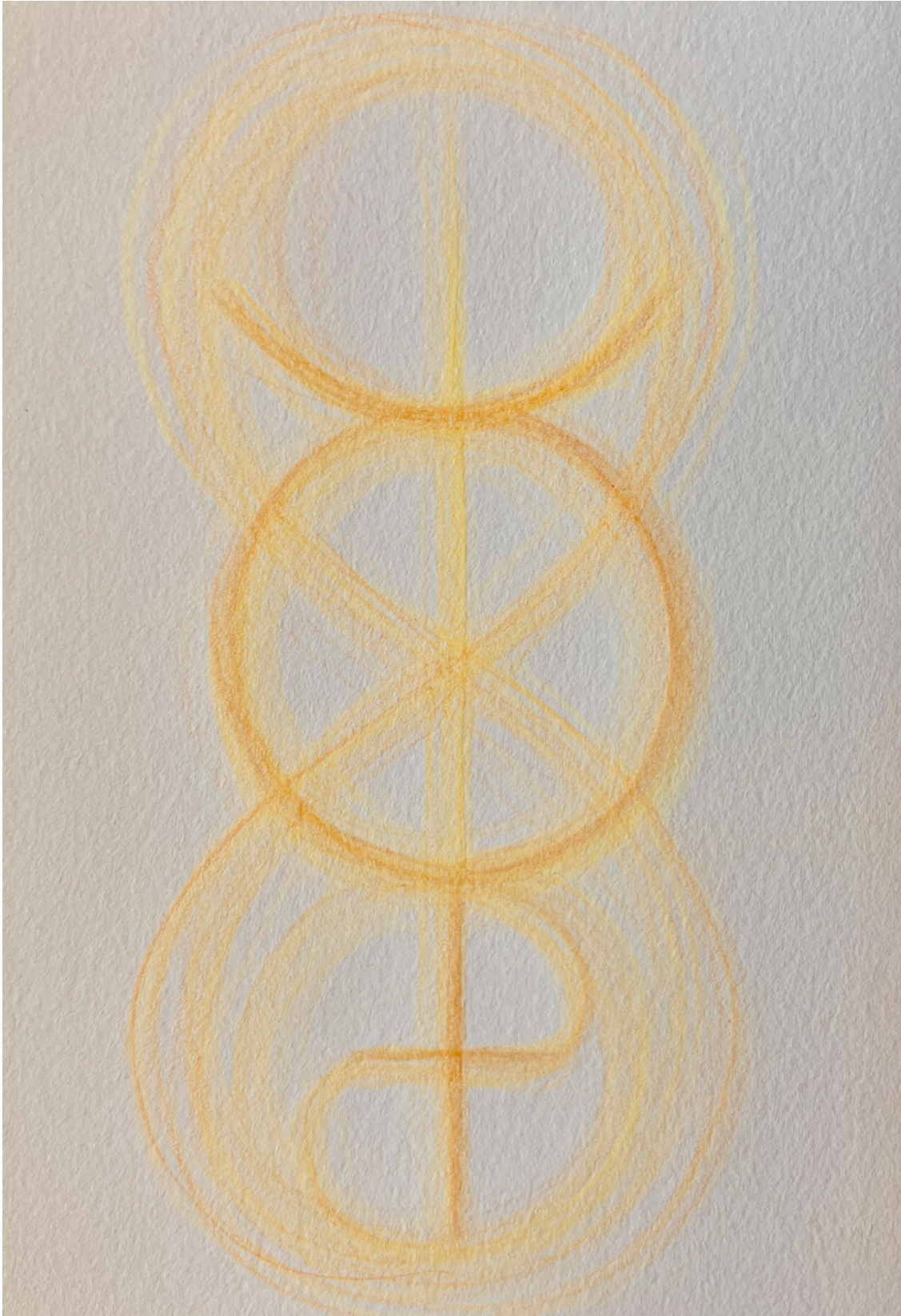
**Bijvoorbeeld door bovenaan vanuit de lemniscaat verticaal de weg naar beneden te gaan (het IE- oftewel IK gebaar).*

**En onderaan de beweging van de slang omhoog te volgen, gevolgd door een spiegelende slangbeweging die de opwaartse slang twee maal kruist.*

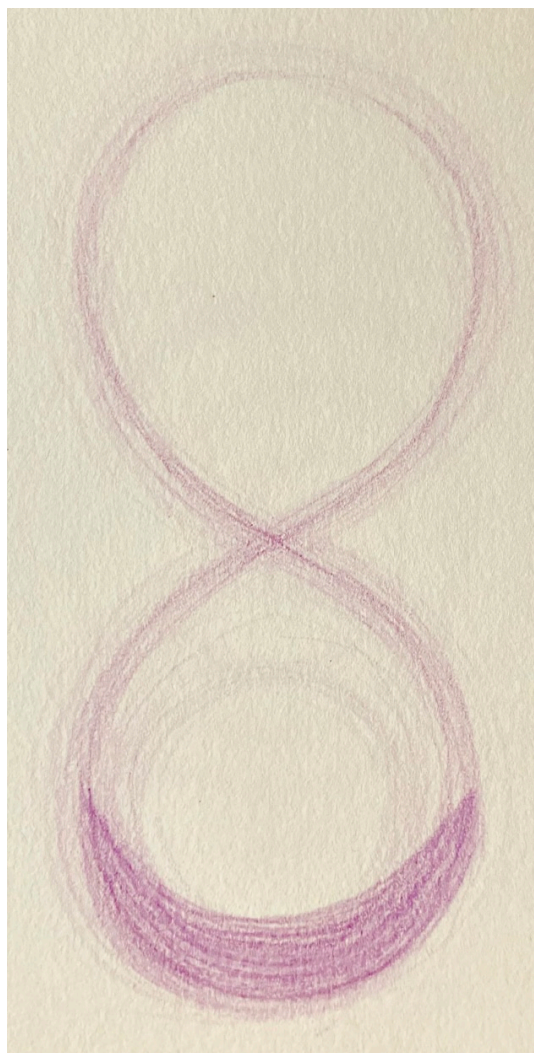
**Hierdoor ontstaat een driegelede lemniscaat, waarin bovenin een wiegende schaalbeweging aksent krijgt.*

**In het midden ontstaat de ronde Zonne-beweging en onderaan de gearde 4 in dezelfde verticaal-horizontaal beweging als bij het Venusteken.*

**Een omvattende en heilzaam verademende bewegingsweg ligt in het Mercuriusteken besloten !*

afb. 7

afb. 8

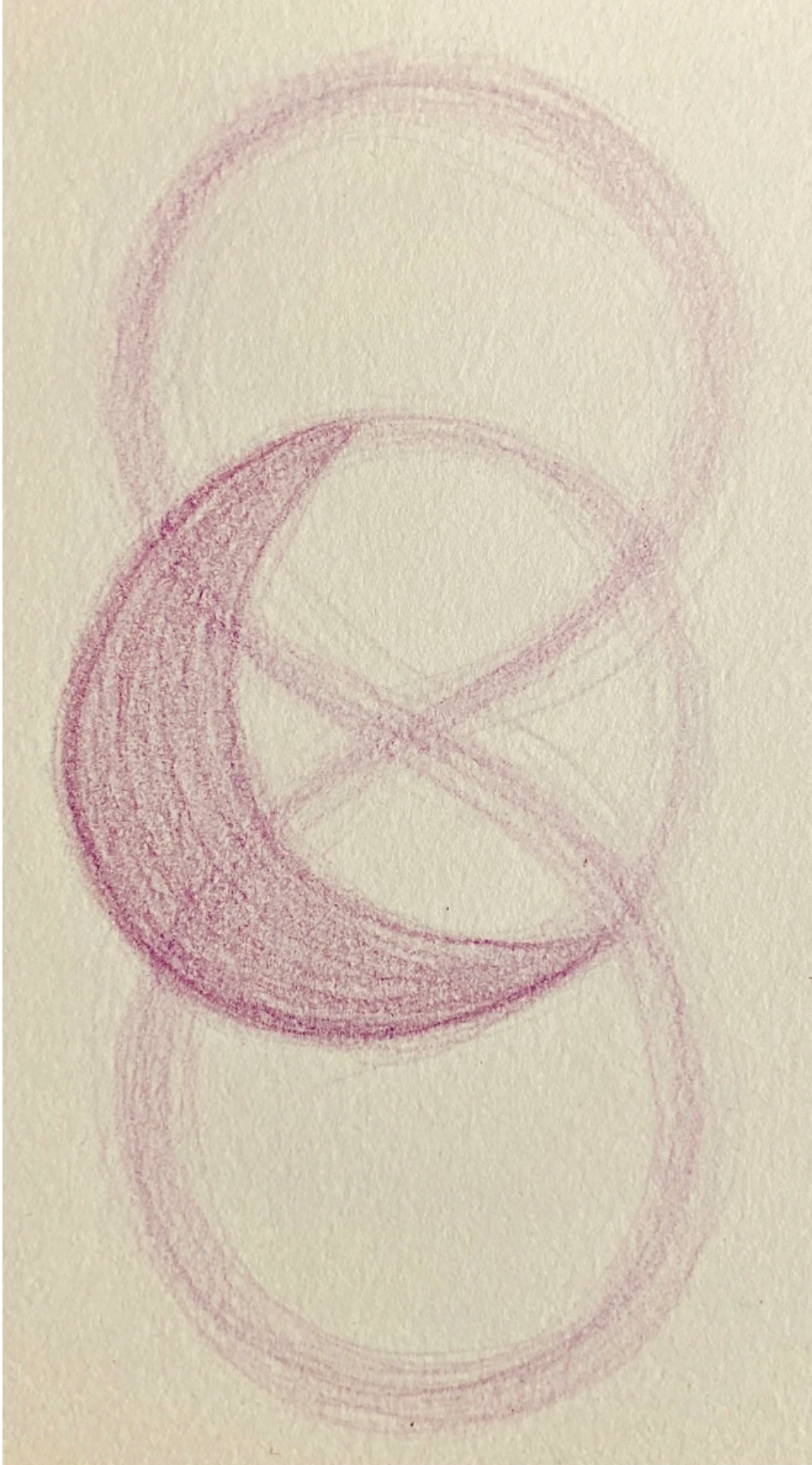
DE MAAN

De paarse nachtstemming van de Maankwaliteit en haar verbinding met het element water, vraagt om overgave aan meegaandheid en meestromen in de cadans.

**Wanneer gekozen wordt om in het onderste deel van de lemniscaat de Maanbeweging te laten ontstaan, volstaat de dromerige, wiegende schaalbeweging die tot Maansikkel wordt, eigenlijk al.*

**De verleiding om snel de vorm van een Maansikkel aan te brengen is daarbij groot. De uitdaging om een tijdje gestaag in de repeterende schommelbeweging te blijven, verdiept de inleving in de Maankwaliteit pas echt.*

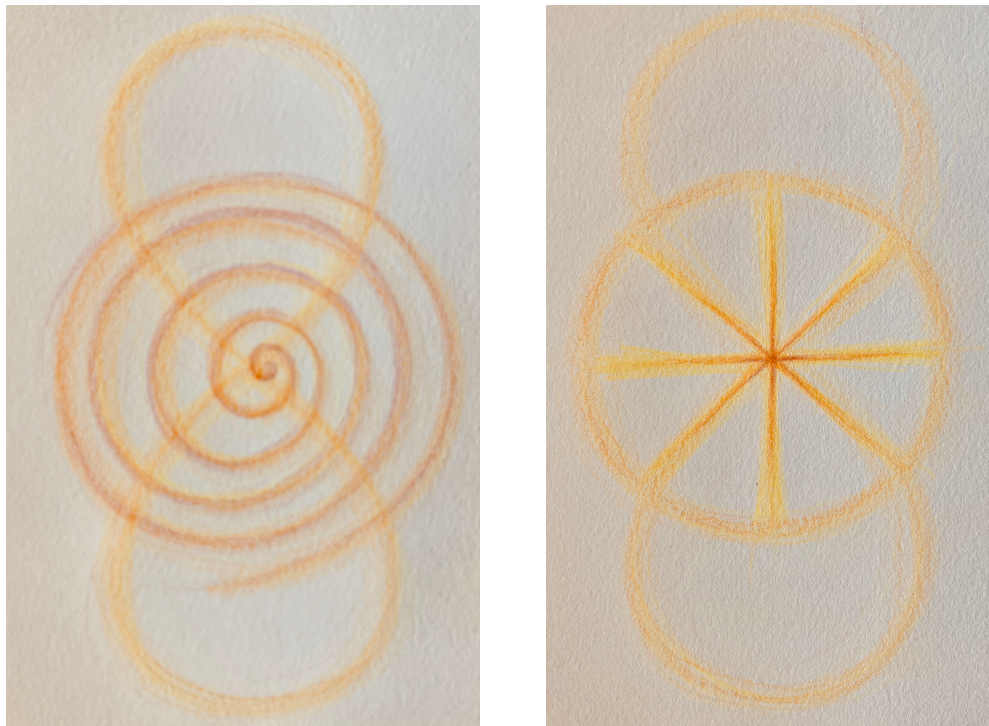
**De Maan kan ook in het midden van de tekening ontstaan, wanneer het bijvoorbeeld gaat om haar verbinding met de Zon.*

afb. 9

DE ZON

In de Zon komen alle Planeetkwaliteiten samen, zij verenigen zich alle zes in de Zon. Een bijzonder fenomeen, dit mysterie van doordringing en versmelting, waaruit een meerwaarde kan ontstaan een opgetild worden die 'niet van deze aarde is'. Alles 'draait' immers om de kracht en de kwaliteit van de Zon. Ook op aarde, in de natuur en in en tussen mensen. De Zon dient onze gehele leefbaarheid. Licht en Warmte, Wijsheid en Liefde : als hemellichaam is de Zon geheel verbonden met het Chr Zonnewezen. Het dynamisch tekenen van de kwaliteiten van de Zon vraagt ons volste respect.

Afb.10

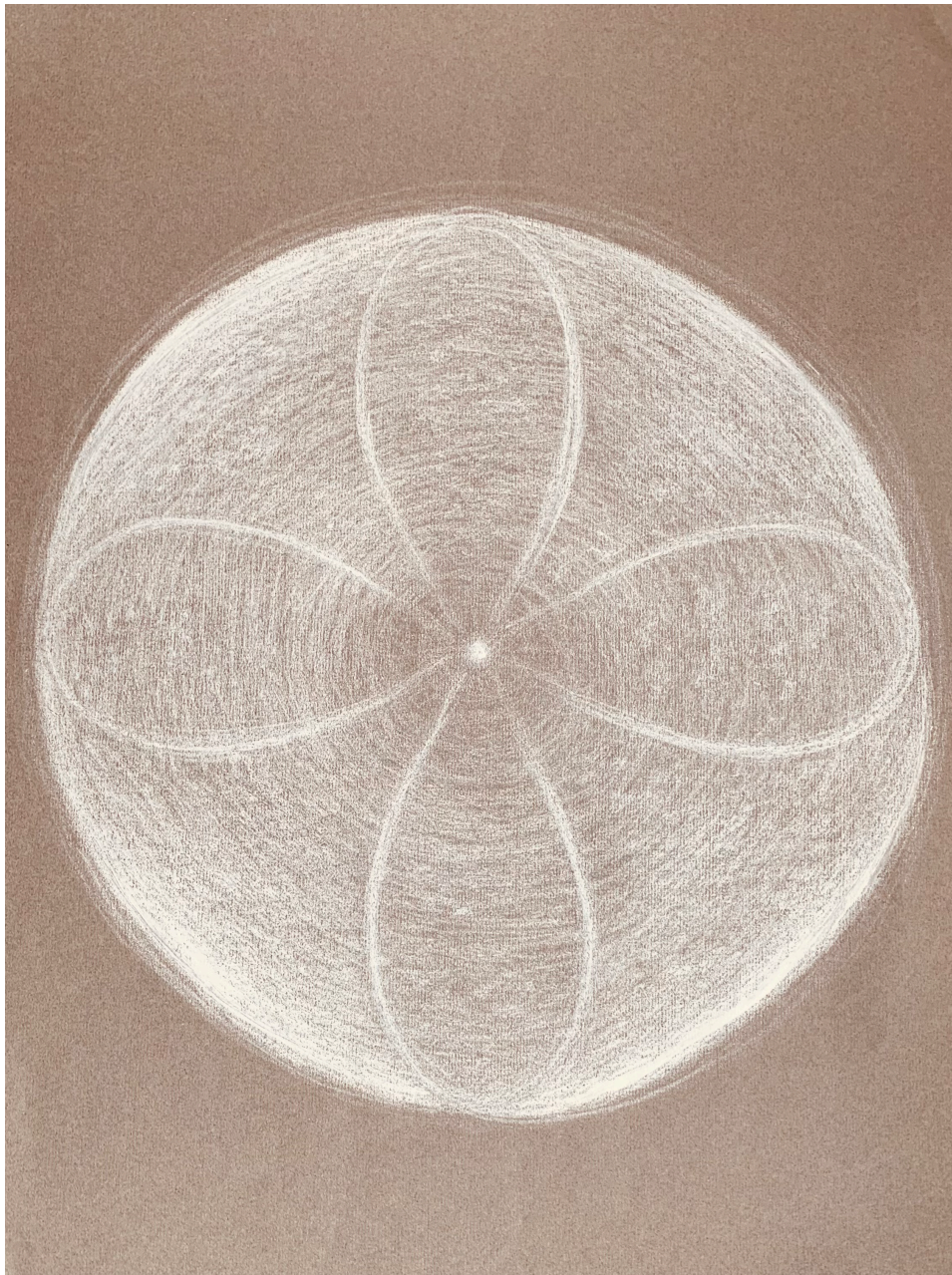
**In het middengebied van de lemniscaat leeft de kracht van de Zon, zowel uitademend als inademend (gericht op het kruispunt van de lemniscaat).*

**Links : Vanuit het centrum gaat een zacht spiralende beweging van binnen naar buiten, die in de omtrek tot een alles omvattende cirkel wordt.*

**Na deze tere, uitademende gang gaat de weg terug naar binnen, inspiralend richting het centrum.*

**Het is ook mogelijk om vanuit het hart van de Zon straalsgewijs naar buiten en weer terug naar binnen te gaan.*

**Zowel uit de ronde spiralende beweging als uit de rechte stralende beweging ontstaan velerlei levendige vormen die in het plantenrijk te vinden zijn, zoals bijvoorbeeld bij veelsoortige bloemblaadjes, het hart van de zonnebloem, de naalden van de den.*

Afb.11

Vijfde Grondsteenritme, Zondag

‘Oefen Geest-herinneren, oefen Geest-bezinnen, oefen Geestes-schouwen

Dat Goed Worde wat wij uit Harten gronden

Wat wij uit Hoofden doelvervuld leiden willen’.

Opbouw van de tekening : van de periferie naar het centrum en van het centrum naar de periferie. In cirkel-, spiraal- en lemnicaat bewegingen.